

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КОНЦЕРМЕЙСТЕРА В КАМЕРНО-ВОКАЛЬНІЙ ІНТЕПРЕТАЦІЇ.

Адам'ян Анастасія Ігорівна,
концертмейстер
кафедри вокально-хорової підготовки вчителя
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради
2amysunrise@gmail.com

Виконання будь-якого твору ставить перед собою завдання точно і вірно відобразити авторський задум. Крім того, підхід, який надає більшого значення специфіці вокальної інтерпретації, нехтуючи при цьому функціями і можливостями фортепіанного соло у виконанні концертмейстера, є хибним.

Відповідно, у виконанні більшості камерних вокальних творів питання взаємодії голосу та фортепіано, дотримання необхідного балансу, пошуку шляхів створення образу, який впливатиме на слухача, набуває першочергового значення.

Камерно-вокальні твори можна розділити на кілька груп:

- перша – це мініатюри, досить скромні за обсягом, короткі за тривалістю, що характеризуються ліризмом та справжньою «камерністю» викладу. Вони часто входять до складу вокальних циклів, що зумовлює необхідність розуміння їхньої ролі в загальній картині, яка вимальовується при аналізі драматургічної якості твору;
- до другої групи належать твори, які самі по собі є складнішими за структурою, часто з більшим експресивним пафосом, і які можна порівняти з оперними поемами [3].

При виконанні камерно-вокальних творів основна увага приділяється різним завданням, що стоять як перед співаком, так і перед концертним піаністом. Однак вирішальним питанням є встановлення правильного діалогу між співочим голосом та фортепіано.

В останні десятиліття почала формуватися традиція, яка заперечує нівелювання ролі концертмейстера під час камерно-вокального виконання.

Гармонійне виконання двох учасників ансамблю – співака та піаніста – уможлиблює діалог, в результаті якого відбувається комунікація не лише між ними, а й зі слухачем.

Музичний твір передбачає його виконання, з варіаціями інтерпретації. Твори «класичного» типу (тобто ті, що записані за допомогою усталеної нотної системи, здатної з достатньою точністю передати задум композитора) не вимагають від виконавця такої активності, яка можлива, наприклад, в алеаторичній музиці. Однак, навіть якщо дотримуватися всіх авторських

зауважень, можна спостерігати багато варіацій у відтворенні стабільного фактору – тексту – через низку психофізіологічних чинників.

До таких психофізіологічних факторів можна віднести, наприклад, виконавську варіативність ритмічної організації музичного твору, яка пов'язана з характеристиками співочого голосу (характер вокальних вібрації та атаки тощо), з одного боку, та особливостями «вимови» інструментального соло, з іншого.

У виконанні творів з театральними елементами можлива більша агогіка, більша кількість пауз, підкреслення певних елементів словесного тексту різною артикуляційною манерою, використання різних підходів до поєднання голосів (*legato, portamento*) [2].

Такі елементи, важливі для розуміння семантики твору, не можуть бути створені співаком без підтримки концертмейстера-піаніста, який створює умови для передачі різних рівнів.

Як уже згадувалося, багато творів камерно-вокальної музики становлять значні виклики не лише на технічному рівні, але й через складність їхнього герменевтичного прочитання.

У випадку багатьох мініатюр, що входять до складу вокально-інструментального циклу, дуже важливо розглядати смислове значення кожної частини не лише як самостійного твору, але передусім як окремого фрагмента, що доповнює загальну картину. Фортепіанна партія містить тематичний матеріал, який дозволяє краще зрозуміти приховані смислові рівні твору, простежити інтонаційні та смислові зв'язки між різними частинами циклу.

Коли йдеться про камерно-вокальні твори композиторів ХХ – ХХІ століть, їхнє виконання – це не лише питання пошуку відповідності з іншими творами композитора, але й їх правильного виконання.

Багато солоспівів сучасних композиторів стають тим полем, яке від самого початку розраховане на творчу ініціативу виконавців. Вони мають поставати повноправними учасниками процесу не лише відтворення, а й створення – формування музичного цілого. Тому, виникнення та додавання елементів імпровізаційності стосується виконавства як вокального, так й інструментального.

Концертмейстер створює власне трактування композиторського задуму, відбирає варіант найвдалішого звукового втілення цієї інтерпретації, доносить до слухачької аудиторії художній зміст музичного твору, захоплює та зацікавлює глядачів і слухачів своїм мистецтвом. Тобто він є одночасно і артистом, і режисером спільного із виконавцем дійства» [1]

Роль концертмейстера значно варіюється в залежності від часу, творчої індивідуальності кожного композитора та стилю написання. Як повноправний учасник дуету, піаніст-концертмейстер повинен не тільки бути в діалозі зі співаком, а й прагнути створити правильну інтерпретацію твору.

Через це, виконання камерних творів, написаних у ХХІ столітті, вимагає розвитку творчих навичок як співака, так і піаніста-концертмейстера, оскільки

вони на рівні с композитором стають своєрідними співавторами, і на них покладається мета «завершення» твору.

Список літератури

0

1. Грінченко Т. Д. Історія виникнення та становлення професії піаніст-кон-цертмейстер. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2017. Вип. 49. С. 280–284.

2. Люблінський А. Теорія та практика акомпанементу: методологічні основи – Л., 1972 р.-138с.

3. Сабрі, С. С., & Гаценко, Г. С. Роль концертмейстера-піаніста в камерно-вокальних творах. *Імідж сучасного педагога*, (6(189), 2019, 77–80. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6\(189\)-77-8](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6(189)-77-8)